

Connect&Direct

Katastrofresiliens i fokus

Kan man prata om katastrofresiliens? Icke, tyckte några. Men visst – menade nog alla till slut. Det blev en intensiv dag 5 april och uttrycket katastrofresiliens fick både skärpa och djup under dagen. Stort tack till alla som bidrog.

Ett trettiotal deltagare inspirerade till tankar kring försäkring, riskspridning, geografiska infor-

mationssystem (GIS), lärdomar från Centralamerika och från svenska brandkåren, nätverksbygge, långsamma resp akuta katastrofer, privatiseringens effekter på sårbarhet, vikten av att bryta inarbetade mönster, övningar (vad kan man öva i förväg?), och inte minst: vikten av varje enskild människas bidrag i en krissituation. *forts sid 2*

”Det är bara början...”

Visst behövs DIRECT! Det får vi bekräftat varje dag - det finns en stor potential för att minska mänsklig sårbarhet inför katastrofer. Än står vi bara i början. Mina och styrelsens tankar rör sig fortfarande mest kring alliansbygge och finansieringsformer. Vi uppvaktar både myndigheter och näringsliv och möts av väldigt stort intresse.

Seminarieriet 5 april var inte bara matnyttigt utan även ett spännande smakprov på vad det kan innebära att arbeta i tvärdisciplinära nätverk.

Det gav mersmak!

Gunnel Dalhammar
Föreståndare, KTH DIRECT

INTRODUKTION OCH BAKGRUND TILL KTH DIRECT

Naturfenomen och andra våldsamma händelser inträffar och ökar – inte så mycket i antal som i effekter för människoliv och egendom. Ökningen har varit dramatisk de senaste 30 åren. Den kanske viktigaste anledningen är att vi bygger allt mer sårbara samhällen.

KTH etablerar det nya Disaster Resilience Centre för att

bidra till att minimera skadeverkan av katastrofer genom att i tvärdisciplinära nätverk tillämpa, utveckla och sprida kunskap.

Bakgrunden till bildandet av DIRECT är att erfarenheter från katastrofarbete och en utveckling av tvärvetenskaplig forskning påvisat

- katastrofernas förödande och ökande effekter, såväl mänskliga som ekonomiska.
- ett utrymme för väsentliga förbättringar; många möjligheter att minska sårbarheten – öka resiliensen – genom innovationer bl a inom miljöteknik och hållbar förvaltning.
- möjligheten att lära av andras erfarenheter. Få enskilda länder utsätts för frekventa storkatastrofer. Ett snabbt och effektivt lärande förutsätter internationellt samarbete.
- behovet av mer forskning om den nära och komplexa kopplingen mellan katastrofer och människans sociala och miljömässiga sårbarhet.

BEGREPPET KATASTROFRESILIENS

forts från sid 1. Begreppets innehåll dokumenterades under arbetets gång och sammanfattas i en bild som finns tillgänglig på winwin (se ruta nedan). En sak var alla överens om: det handlar *inte* om att hjälpa ett drabbat samhälle att återgå till ursprungsläget. Det är snarare fråga om det som FN lanserat med sin slogan 'Build Back Better': att hitta sätt att minska sårbarheten i återuppbyggda samhällen. Biståndsminister Carin Jämtin sa i juni 2005, "återuppbyggnadsarbetet måste leda till en socialt och miljömässigt hållbar utveckling, så att inte området återfaller i djup fattigdom".

Tonvikt lades vid katastrofer med en nära koppling till naturen, antingen som orsak i form av

akuta fenomen typ tsunami, eller naturen som lösning/skydd i samband med katastrof. Svåra, akuta naturkatastrofer är tack och lov så ovanliga i Sverige att vi får lära oss att lära av det som händer på annat håll i världen, tyckte en av deltagarna.

Handlingsförslag

Behovet av såväl akuta kunskapsinsatser som ett långsiktigt lärande kan mötas i en form av evenemang. Vi planerar två typer av återkommande evenemang

- *Just nu* för att snabbt identifiera viktiga kunskaper och kompetenser inför en ny katastrof

- *Årets lärdomar* för att dra slutsatser ur vunna erfarenheter

Genom dessa vill DIRECT skapa en kontinuitet och riktning som bidrar till snabbare och effektivare erfarenhetsåtervinning.

Årets katastroflärdomar

Förslaget från 5 april börjar ta form. Första evenemanget planeras preliminärt till november.

Just nu

DIRECT har för avsikt att skapa beredskap för att med kort varsel kunna ordna ett evenemang kring en aktuell händelse såsom skedde efter tsunamikatastrofen i Asien december 2004 genom konferensen 'What Can We Do'. Syftet blir att snabbt identifiera kunskaper och kompetens som kan komma till nytta i den aktuella situationen.

Årets lärdomar

Vidare vill DIRECT ordna ett evenemang per år med fokus på en händelse under året innan, undantagsvis något längre tillbaka i tiden. I första hand blir valet att studera den katastrof som blev föremål för en 'Just nu'-satsning året innan.

Syftet blir att samla så många intressentgrupper som möjligt för att på kort tid och under strukturerade former ta fram och skapa en syntes av lärdomar från händelsen: vilka kunskaper kom till nytta, vilka saknades, vad som gick bra samt önskemål/idéer om vad som kunnat hanterats bättre. Resultaten görs lättillgängliga genom dokumentation i DIRECT:s kunskapsbas.

Publicering

En årlig skrift om 'Årets katastroflärdomar' sammanfattar resultaten av evenemangen, ev med kompletterande synpunkter från myndigheter och institutioner. Skriften blir föremål för ett eget evenemang.

WWW.DIRECT.KTH.SE

På hemsidan kan du anmäla intresse att delta i kommande aktiviteter och nätverk.

Du kan även ladda ned nyhetsbrevet.

FORUM & DOKUMENT

På winwin.se har vi diskussionsforum och dokumentation från t ex seminariet i april. Maila kthdirect@kth.se för att få tillgång.

MER INFORMATION

Beställ centrets programförklaring på kthdirect@kth.se

Särskild inspiration fick vi av

Björn Hårsman, professor och chef för KTH Infrastruktur

Maria Tengö, ekolog, Centrum för Tvär-vetenskaplig Miljöforskning, Stockholms Universitet

Sophia Ivarsson, forskare, vid Försvarshögskolan

Fiona Miller från SEI kunde inte delta, skickade skriftlig inspiration.

Anna Tengqvist, programledare, Kvinnoforum

Björn Eriksson, kommunal miljöinspektör, biståndsarbetare och estradpoet

En del av inspiratörernas material finns samlat på winwin.se, se "forum & dokument" i rutan bredvid.